

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrate po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Zopet Wurmser.

Imenovanje višjesodnega svetnika pl. Wurmserja predsednikom okrožnega sodišča v Celju, nam je jasno pokazalo tendence novega ministrstva in nam razodeva, kake nazore ima pravosodni minister Kindinger o pravici in o pravičnosti, o katerih je tako lepo pesem pel tistemu nemškemu žurnalistu, kateremu je narekoval svoj odgovor na prvi škandal, ki so mu ga češki poslanci priredili v parlamentu.

Menili smo doslej, da bo Claryjevo ministrstvo postopalo z rokavicami, da se bo skušalo prikupiti na vse strani, in si s previdnim ravnanjem pridobiti zaupanje pri vseh strankah ter tako ublažiti obstoječa nasprotja. To je tudi naloga tega ministrstva. Ali kakor Clary in Kindinger svojo nalogo izvršujeta, to nam kaže, da nimata nič talenta za nje rešitev, in da bodeta nasprotja mej strankami še poostрила.

Z Wurmserjevim imenovanjem je pokazal ta Kindinger, kateremu je usoda za nekaj mesecev poverila pravosodni portfelj, da hoče oživeti sistem Waserja in Heinricherja, tisti sistem, ki je neizmerno oškodoval ugled pravosodja in omajal zaupanje ljudstva v justico. Žalostne izkušnje, ki so se naredile s tem sistemom, bi bile morale odločilne kroge vendar že spametovati in jih napotiti, da uberó druge strune. Toda Kindinger je gluh in slep za vse to in se, po vzgledu starih birokratov, ne more navaditi, da bi upošteval dejanske razmere.

Imenovanje Wurmserja mora do skrajnosti razkačiti vse slovensko prebivalstvo na Štajerskem. S tem imenovanjem je Kindinger pokazal, da pridejo pri njem v poštev samo želje celjskih nemških pretepačev, tiste druhalj, ki spada prav za prav pod ključ, da pa se mu ne zdi vredno upoštevati želje slovenskega prebivalstva celjskega okrožja, dasi je velikanska večina tega okrožja slovenske narodnosti.

Wurmser niti kot uradnik, niti kot človek ni pravi mož za mesto, katero mu je poverila vlada. Izbrati ga je mogla samo vlada, ki je iskala moža po volji in po želji

celjskih nemških kričočev, moža, do katerega slovensko prebivalstvo tega okrožja nima ne trohice zaupanja. To imenovanje je na Slovence naredilo utis, da je vlada hotela z njim pokazati slovenskemu prebivalstvu svoje najodločnejše in najbrezobzirnejše nasprotstvo, pokazati, da pozna samo celjske Nemce, slovenskega prebivalstva v tem okrožju pa da ne pozna.

Drugače si tega imenovanja ne moremo tolmačiti. Zlasti ne, ker nam je znano, da so slovenski poslanci iz Štajerske vladi priporočali za to mesto funkcionarja, ki je sicer tudi nemškega mišljenja, a zmeren in razsoden, moža, ki živi samo svojemu poklicu ter se ne vrti v politične boje. Ta funkcionar pa, ki ima vsa svojstva za mesto predsednika celjskega okrožnega sodišča, in kateremu bi bilo tudi slovensko prebivalstvo zaupalo, če tudi ni njegove narodnosti in njegovega mišljenja, je propadel in imenovan je bil najnesrečnejši izmed vseh kandidatov, politično ekstremni, socialno neuvrževani Wurmser, mož, ki bi bil povsod drugod popolnoma nemogoč in bi ne prišel v poštev.

Morda bi se tudi sedanja vlada ne bila upala imenovati Wurmserja predsednikom celjskega okrožnega sodišča, če bi bili slovenski državni poslanci nastopili s primerno odločnostjo. Nam se dozdeva, da slovenski poslanci se premalo zanimajo za personalije, in da jim nikakor ne posvečujejo potrebne pazljivosti. Prej kot ne se tudi za to niso dosti brigali, kdo postane predsednik okrožnemu sodišču v Celju. Če bi se bili zavzeli za stvar, če bi bili vladi jasno in precizno povedali svoje mnenje, bi morda vendar ne bil imenovan najslabši mej vsemi kandidati. Prav vsled tega pa je njihova dolžnost, da vsaj po možnosti popravijo, kar so zamudili in zagrešili. In to jim ne bo težko. Osvetliti je samo treba uradniško delovanje Wurmserjevo na Spodnjem Štajerskem, kar je na podlagi aktov lahko mogoče, osvetliti je treba samo nekatere druge privatne razmere, in gospod Anton pl. Wurmser bo kmalu avanziral ali pa pojde v pokoj. Po naši sodbi je dolžnost

poslancev, da to nemudoma storé. Tako pravijo, kar so prej zamudili, in le tako je še mogoče doseči, da pride kot predsednik okrožnemu sodišču v Celju mož, ki bo užival zaupanje ne le nemških pouličnih razgrajčev celjskih, nego tudi zaupanje slovenskega prebivalstva celjskega okrožja.

Machiavelli.

(Dalje.)

3. Najbližji smoter „Vladarja“ — združena Italija.

Čemu je prav za prav Machiavelli svojega pozneje tako razupitega „Vladarja“ napisal? Ali je res hotel vladarje, recimo, vsaj Lorenza de' Medici umetnosti vladanja priučiti? Ali je pa le hotel ljudem, to je, široki masi, oči odpirati, da bi spregledali in spoznali spletke ter zanjke perfidnega fakičnega vladanja?

Morebiti je želel Machiavelli prvo in drugo; gotovo pa je, da je stremil še po nečem tretjem: vspodbuditi Lorenza k osvoboditvi Italije od barbarov; s pozivom na to konča se tudi „Il Principe“.

Italija je bila takrat razkosana na mnogo deželic in kneževin; radi ohranitve političnega ravnovesja na apeninskem polotoku je slabil jeden knez drugega, in če je bilo treba, pozval si je na pomoč tujega kralja. Italija je rodila Machiavelliju, ki je predobro poznal nekdanjo moč in slavo rimskega imena, vsled te razkasanosti žalostne občutke. Vsi politični naobraženci onega časa so čutili z Machiavellijem vred to nesrečo svoje domovine; ali kaj napraviti? To je bilo praktično vprašanje.

Navdušeni za veliko združeno Italijo, pričakovali so ti možje nekega odrešenika. Machiavelli je bil vsled dolgih praktičnihkušenj in teoretičnih študij prepričan, da more tako jedinstvo uiniti ne kak čudež, ampak samo — orožje in surova sila. Masa italijanskega ljudstva je bila, kakor je masa povsod, topa in nerazsodna, „boljši“ krogi pa so bili gnili in demoralizirani: jedino energičen usurpator bi mogel ta nesrečni narod združiti, usurpator, ki se ne pre-

mišlja radi sredstev, katera vedejo k temu cilju, ampak ki meri vsa sredstva, naj bodo li dobra ali zla, vedno le po tem cilju, po uspehu. Lorenzo de' Medici je bil po Machiavellijevih nazorih ta določeni veliki vladar — in v tem smislu je naš avtor poklonil njemu svojega slavnega „Il Principe“.

V navdušenih besedah završuje Machiavelli svoje delo s pozivom, „Italijo barbarov osvoboditi“: Italijani so hujši rob tujcev, nego so bili Izraeliti rob Egiptčanov, nego Perzijanci rob Medov; pa kakor je Mojzeseva energija, kakor je Kirov duh spasil svoj rod, tako bo spasil tudi Italijane energičen duh — in Italijani bodo dokazali, „da stara hrabrost in moč v italijanskih srcih še ni izumrla“.

Ali kaj pomenja popisan popir in knjiga v mogočnem razvoju človeške povesti? Machiavelli je umrl, z njim, zdi se, pa vsi oni — sit venia verbo — ideali, kateri govoré iz knjige „Il principe“; Italija se ni odrešila, ostala je „irredenta“.

In vendar pomenja tudi knjiga mnogo v tem razvoju. — V knjigi so ideje!

Ko je l. 1824. pisal največji nemšk historik našega veka, slavni L. Ranke, „zgodovino romanskih in germanskih narodov od l. 1494—1514“, je govoril o teh končnih in temeljnih idejah florentinskega historiografa in politika kot o praznih sanjah. Ko pa je izdal čez 50 let, l. 1874., svojo zgodovino v drugič, je rekel: „V minulem polstoletju se je Machiavellijeva ideja o združeni Italiji razvila na način, o katerem ni mogel pred 50 leti nikdo več slutiti; postala je velika politična realiteta. To se ni zgodilo brez učinka najodličnejših pisateljev tiste epohe, posebno Machiavellija.“

Dà, hočemo li dobro razumeti moderno veleitalijansko in irredentovsko gibanje, nam je treba bilo pogledati v Machiavellijevega „Vladarja“; te najmodernejše ideje imajo svoje korenine v renesanci. Duh genialnih mož plove včas daleč pred realnostjo, lena materia potrebuje čisto stoletja in stoletja, predno je pripravljena

LISTEK.

Jug.

Spisal Etbin Kristan.

Na svetu se zgodi mnogo čudnih stvari, a ljudje jih nočejo verjeti. To je jako neprijetno za človeka, ki piše ljudske zgodbe in podobne reči, kajti čitatelji se mu rogajo. Pravijo, da ne pozna sveta, ljudij in življenja, hudujejo se, vračajo knjige založnikom s pikrimi opazkami, seveda kadar so jih že prečitali, češ, da takih neslanostij ne marajo čitati, kritičarji se postavijo na realno podlago, secirajo z znanstvenega, mesarijo z estetiškega stališča. Ubogi avtor, ki ima vendar tudi nekaj srca v prsih, pa ne mara žaliti tako številnih avtoritet in mora končno sam sebi reči: tepec!

To besedo si ponavlja ves dan, dokler veruje, da je resnična. Ves dan! Solnce sije in on si kliče v spomin vse fizikalno-geografske in astronomske nauke; dà, to je vse pravilno, tu ni nič nenavadnega. Ljudje hité za svojimi opravki, pehajo se, zdaj se kakšen otrok porodi, zdaj zakopljejo kakšnega mrliča, — hm, vse naravno, nič čudnega. V časopisih čitaš, da bo vojna. No da, zakaj pa ne bi bila vojna?

Tako misli ves dan. Taka premišlje-

vanja mu lahko nadomestijo kosilo in večerjo, kar je baje jako zdravo za žep, zlasti za žep slovenskega pisatelja.

Končno je mož popolnoma prepričan, da ima učena in neučena družba prav, in da je on sam res tepec.

Vraga vendar! Do takega prepričanja se lahko pride podnevi.

Toda kadar začne zrak podrhtavati in se nebo sivo, najprej blede-sivo, pa temneje in temneje pobarva, končno skoro v črno zavije, kadar se razlije večerna zarja po horizontu in se vžge čuden plamen po oblakih in vrh gor, kadar padajo dolge sence v nižavo ter naraščajo in se približujejo druga drugi, pa si podajajo roke, dokler se naposled zjedini, kadar umre zadnji solčni žarek in se razlije tema vseokoli, ne da bi bil prav opazil, kako se je to zgodilo, kadar postane potem nebo zopet modro in zablešči zvezdica za zvezdico... gori v višavah: tedaj zapihlja tista čudna večerna sapica, ki je vela nad gozdovi in vrtovi, ki je plesala krog hiš in šatorov, ki je spremljala ladije in železniške vlake, pa je gledala in poslušala, kako se živi in dela, in ljubi in hrepeni, in razočarava in boluje in umira... In ta sapica ti pripoveduje take čudne dogodke, da ti vsa duša trepeče, trepeče... in ti po zabiš, da si tepec, kar ti je ves svet dokazoval, in kar si naposled sam verjel.

Tak večerni veterček mi je povedal zgodnico, ki se bode marsikomu zdela neverjetna. Kot da že slišim, kako najmodrejši modrijani kategorično zapečatijo svoje prepričanje: Oslarija! Toda jaz sem se privadil temu. Ne da bi bil izgubil potrebno spoštovanje napram modrijanstvu; saj mi imponira vse, česar nimam: denar, ljubice, pa tudi modrijanstvo. A morda je prav radi tega zaman, poučevati me. To je prav kakor bi metali bob v steno. Podnevi verujem pametnim in učenim ljudem, da sem tepec, ponoči pa poslušam povesti in pripovedke nočnih vetrov.

To je morda patologično. A kaj zato? Končno se vendar počutim ponoči holje, kakor podnevi; a ne vem zakaj.

Ali dovolite, da vam povem, kaj mi je povedal večerni veterček včeraj? No, srčna vam hvala. Zato vam pa obljubim, da se nič ne bodem jezil, ako mi potem zopet poveste novico, da sem tepec.

Najprvo moram omeniti, da se vetrovi včasih izpreminjajo kakor hudički. Moj veterček n. pr. je bil že cefir, pa orkan, pa burja, pa jug, pa zopet cefir. Ne vem, ali je to pravilno ali ne, a sam mi je povedal, da je tako in dodal, da se je to zgodilo brez prepričanja in načela in tudi brez egoizma, kajti vetrovi ne dobe niti plače, niti naslovov, niti redov, ako izpremené svoj

značaj. To se mi je zdelo skoraj neverjetno. Pa vendar sem moral verjeti, ker bi bilo drugače povsem nemogoče, da bi bil moj veter vse vedel, kar mi je pripovedoval.

Ali ste poznali Janeza Šlibarja?... Ne... To je škoda. Jaz sem ga poznal. Nekdaj sva bila sošolca. Bil je imeniten fant. Nikar se, prosim, ne spodtikajte nad njegovim imenom. Uveril sem se, da je ime samo po sebi brez vpliva na značaj človeka. Šele razne pritikline so pomembne; n. pr. besedice „pl.“ ali „grof“ ali kaj podobnega. Ako izrečem imeni Rothschild pa Alešovec, bo vsakdo izpoznal razliko. Toda kar se tiče Janeza Šlibarja, je njegovo ime povsem irrelevantno in prav tako lahko bi ga po Cankarjevem nasvetu imenoval A ali pa B. Lahko bi se bil imenoval Ivan Šlibar; to bi bilo nekamo lepše. Toda doma so mu vedno rekli Janezek ali pa Janžek, in tako je postal Janez iz njega, kajti ko je odrasel, vendar ni mogel ostati Janezek. Sicer pa se je imenoval Šlibar in je bil jako idealen. O patriotizmu n. pr. je imel jako visoke, dasi ponekod nejasne pojme, simpatiziral je z vegetarijanci in mesečina je obujala v njem sentimentalna čuvstva. Morda bode cenjenemu bralcu potem umljivo, da je lahna večerna sapica na njegovo občutje vplivala. Znabiti ne vedno, a včasih gotovo. O drugih vetrovih ne bi bil mogel tega de-

za vsprejem in uresničenje velike ideje. Tako je bilo tudi z združenjo Italijo.

(Dalje prih.)

V Ljubljani, 15. novembra. Neuspešnost seje kontrolne komisije drž. dogov.

Grof Clary se je trudil zaman, da bi pregovoril kontrolno komisijo, naj spremeni svoj negativni sklep. Včeraj zvečer je imela komisija zopet sejo. Načelnik dr. pl. Fuchs je odložil poročevalstvo. Referentom je bil izvoljen baron Czedik, ki je stavil končno predlog, naj se izroči finančnemu ministrstvu 59,5 milijonov gld. z ozirom na nujne potrebe in z ozirom na pravovelnost cesarske naredbe z dne 21. sept. 1899. Nato se je razvnela obširna debata, katere so se udeležili vsi člani komisije. Končno je bilo glasovanje. Trije člani so glasovali za Czedikov predlog, trije pa proti predlogu. Odločil je načelnik pl. Fuchs, ki je glasoval proti predlogu. Predlog, naj se prvi sklep komisije spremeni, je torej propadel, in grof Clary je v najhujših škripcih.

Nemška, češka in poljska koalicija?

Klerikalna „Reichswehr“, židovsko-liberalna „Neue Freie Presse“ in nemško-napredna „Bohemia“ so vrgle med svet idejo nove večine, ki naj bi se ustvarila s koalicijo Nemcev, Čehov in Poljakov. Izgleda pa je to jajce „Bohemia“, ki poroča, da se že vršé med poslanci pogajanja in nove konference. V novi večini pa naj bi ne bile samo nekatere nemške stranke, nego vse, t. j. vsa nemška „Gemeinbürgerschaft“. Ta nova večina bi najprej poravnala in odpravila preporne točke, nov parlamentarni kabinet pa bi izdelal jezikovni zakon. „N. Fr. Pr.“ javlja, da konference med Čehi in Poljaki ter med Nemci še niso dognana stvar, nego se razpravlja ta ideja šele med nekaterimi poslanci. Posl. dr. pl. Hochenburger je izjavil dopisniku „Magyar Orszaga“, da o novih pogajanjih in konferencah ne ve ničesar. Sploh pa — je dejal Hochenburger — so take konference že zato izključene, ker vztrajajo nemške stranke na stališču, da more v sedanjih razmerah le uradniško ministrstvo storiti kaj dobrega. Tudi dr. Engel, načelnik mladočeškega kluba, je izjavil, da so vesti o novih konferencah v svrhu ustanovitve nove večine brez Jugoslovanov docela neresnične.

Angleška vojna cenzura.

Cenzuro poročil, zlasti brzozavk z bojišča v Južni Afriki so na Angleškem tako poosttrili, da obsoja londonsko časopisje skoraj soglasno vojno ministrstvo, ki je omejilo časopisom sedaj celó dobo, v kateri smejo zahtevati in sprejemati uradna poročila. Angleški listi žrtvujejo seveda za svoja poročila ogromne svote, saj so poslali večinoma svoje posebne poročevalce na bojišče. Ta poročila pa dobajajo uredništvom potom cenzure nečuvno prirezana in oskubena, čisto pa popolnoma pokvarjena. Listi si pomagajo s tem, da uredniki krpajo sami poročila ter polnijo s puhlimi kombinacijami, ker ni našel v njih nič posebno poetičnega.

Janez Šlibar je poznal gospodično Juliko, ki je bila popisovalka pri tvrdki Smok & Turner. To je bila nežna blondinka, v kateri bi se bil človek kaj lahko zmotil. Njena nežna zunanost namreč ni tako soglašala z nežno notranostjo, kakor bi se bilo na prvi hip sodilo. V njeni duši je bilo nekaj jeklenega, česar pa ni bilo čitati iz njenih oči, ki so bile nenavadno mehke. Janez Šlibar se je moral uveriti o tem.

Ne vem več prav, kako sta se seznanila. Končno je tudi to brez pomena. In illo tempore, ko pričenja naša povestica, sta že bila znanca. Dobra znanca, da, prijatelja. Morda sta si bila celo kaj več; toda do onega časa se še nikdar nista drugače imenovala, nego prijatelja in ničesar si nista priznala. Saj gotovo slutite, kaj bi si bila lahko priznala? To ni nič težavnega. In uganili ste prav. Med njima je že plavalo nekaj nevidnega, iz česar usoda sčasoma spleta tajne vezi. Refleksi ljubezni so že pali v njuna srca. Ne vem, zakaj si še nista povedala tega. Ljudje so različni. Poznal sem take, ki so se hipno zaljubili in v treh tednih je bila poroka. Nasprotno se neki moj znanec tri leta ni mogel toliko ohrabriti, da bi bil svoji ljubici povedal: Gospodična tako in tako... in še drugačnih značajev se lahko najde. (Dalje prih.)

nacijami lačna predala svojih listov. Zato pa so poročila v angleških listih toli nezanosljiva in večkrat celo naravnost lažnjiva. Buri pa ne odpošiljajo skoraj nikakih vestij v svet. Z veliko napetostjo pričakujejo sedaj na Angleškem poročil o usodi ladij, ki so odšle iz domovine v nevarnem času, ko so namreč divjali takozvani ekvinočialni viharji na morju. Že na obrežju Anglije se je ponesrečilo nekaj angleških brodov, ki so morali nazaj, da jih zakrpajo. Gotovo pa se jih je sredi morja še več pohabilo. Angleži so izgubili tudi skoraj vse konje in meze. Lord Ava, mlad častnik, ki je sedaj v Ladysmithu, je sporočil iz Durbanu svojemu očetu, da je bila voznja iz Capstadta v Durban grozna. Na morju je razsajal orkan, ki je metal ladijo kakor lupino, v njej pa se je vse pobilo in potolklo. Izmeje 50 konj se jih je ubilo ali smrtno ranilo 47. Tudi lordu sta si polomila noge dva krasna žrebca, katera je sam ustrelil. Angleže čakajo torej zopet slabe vesti.

Vojna v Južni Afriki.

Novih poročil ni. Angleški listi pogrevajo dogodke, ki so se zgodili že pred tremi tedni, in skušajo opravičiti kapitulacijo Angležev pri Nicholsons-Necku, kjer so ujeli Buri par tisoč Angležev, s tem, da trdijo, da se je zgodila — pomota. Neki častnik je mislil, da je ostala le še njegova četica živa, in da so vsi drugi pobiti. Zato je pokazal belo zastavo in dal trobco ukaz, da je dal znamenje, naj se streljanje ustavi. To je bil vzrok, da so se udali Angleži. Zares, lepa bajka! — Iz Pretorije so poslali Buri še zadnje, za vojno sposobne moške, katere bode vodil Koss-Kock, brat ubitega burskega poveljnika. Angleški listi sklepajo, da so poslali Buri sedaj že vse na boj, in da novih čet ne morejo dobiti od nikoder.

Dopisi.

Iz Trsta, 14. oktobra. (Potrebno pojasnilo resnici na ljubo.) V štev. 257. z dne 9. novembra t. l. je prinesel „Slov. Narod“ dopis pod naslovom: „Nekoliko pojasnila o zadevi slovenske šole družbe sv. Cirila in Metod v Trstu“. — Cenjeni dopisovalec piše „da je v dveh letih svojega službovanja povzdignil deško šolo od nivô-a najslabše gorske jednorazrednice (v takem stanu je bila šola ob njegovem prihodu v Trst) na sedanji višek“. — Iz navedenega odstavka v omenjenem dopisu odseva nekam čudna luč na minolost družbinega zavoda v Trstu. Kakor — smelo trdim — najboljši poznavatelj minolih in sedanjih razmer naše slovenske šole, si štejem v sveto dolžnost spregovoriti nekoliko besed v pojasnilo. — Narodni zavod družbe sv. Cirila in Metod v Trstu je imel takoj v prvem početku svojega obstanka razne težave, sicer ne toliko ob otvoritvi otroškega vrteca pri sv. Jakobu kakor pozneje pri ustanovitvi prvih dveh razredov. In to le vsled nestalnosti moških učiteljskih močij, oziroma šolskih voditeljev. Od začetka šolskega leta 1888/99 pa do predpusta so drug drugemu sledili kar trije učitelji in jedna učiteljica in nekaj tednov pred Veliko nočjo je ostala šola kar čez noč brez voditelja! K sreči je bil tedaj podpisani na razpolago, ki je prevzel vodstvo ter vodil slovensko šolo in otroške vrtece v mestu in okolici nepretrgoma celih osem let. Na kakšni stopinji je bila takrat šola, nam opisujejo družbeni „Vestniki“ slehernega leta. V dokaz, da ni bila šola „na nivô-u najslabše gorske jednorazrednice“ so nam pa tudi dekle in dečki, ki so prestopale v zadnje razrede dekliške in deške nemške šole ali pa naravnost v gimnazij. Nekateri so šli v obrtno šolo, drugi pa v razne trgovine in obrti in nekaj je bilo sprejetih v pisarne naših odvetnikov in v posojilnico. Sad delovanja učiteljskega spoznamo tudi iz dejstva, da se doslej, kolikor nam je znano, še nobeden naših bivših učencev ni izgubil v valovih poitalijandčevanja, potem, ko so zvršili pouk na našem zavodu. — Leta 1892/93 se je 4 razrednica razširila v prvo slovensko petrazrednico na Primorskem, a leta 1895. je vodstvo odpravilo otroški vrtec in V. razred ter poverilo dekliški oddelku č. č. šolskim sestram. Ko je podpisani vsled družinskih

razmer zapustil šolo, je vodstvo imenovalo voditeljem učitelja, katerega pa c. kr. namestništvo ni potrdilo. In tedaj je nastopil voditeljevo mesto učitelj v pokoju gosp. A. Bitenc. Naravno in lahko umevno je, da umirovljeni starček, ki je prestopil iz vaše na mestno šolo, ni bil kos svoji nalogi. In če g. dopisnik govori, da je bila šola po odhodu Bitencev „na nivô-u najslabše gorske jednorazrednice“ se mora to nanašati k večjemu na razred, katerega je vodil g. Bitenc. Ta razred je mnogo trpel vsled večnega menjavanja učiteljskih močij, ki so od časa do časa nadomestovale g. Bitenca, nikakor pa ne na druge razrede in najmanj na I. in II. razred, kjer sta vedno poučevali in še poučujeta. Z redko požrtvovalnostjo in najboljšim uspehom gospodični učiteljici. To sem hotel in moral povedati, da ne bi slovensko občinstvo omenjeni pasus tržaškega gospoda dopisnika krivo tolmačilo ter iz njega izvajalo za naš družbeni zavod neprijetnih posledic in pomislekov. — Miloš Kamušič, bivši voditelj na družb. zavodu pri sv. Jakobu.

Iz Celja, 13. novembra. Godbeni odsek Narodne čitalnice v Celju je izdal naslednji oklic:

Štajerski in morda tudi drugi Slovenci do sedaj še nimamo svoje pravilno sestavljene in dobro organizovane slovenske godbe, katero bi lahko porabili vselej in povsod, temveč smo v tem oziru skoraj popolnoma odvisni od naših nasprotnikov, ali pa se moramo pri važnih prilikah — če hočemo imeti dobro in pravilno godbo — posluževati kake vojaške ali pa civilne godbe iz Zagreba, kar vselej premnogo stane.

Zaradi tega ter vsled raznih drugih okoliščin in vzrokov je osnovala „Narodna čitalnica v Celju“ pred nekoliko meseci novo slovensko godbo, broječo do sedaj okoli 20 mož, katere vežba jako spretno dobro izurjen kapelnik.

Ta godba je do sedaj že tako lepo napredovala, da bode mogoče sčasoma ustanoviti iz te začasne godbe stalno in dobro izvežbano narodno godbo, katera pa ne bode ustanovljena le za celjske in druge bližje Slovence, temveč bode kot prva skupna narodna naprava vseh štajerskih Slovencev sodelovala in služila po celem Spodnjem Štajaru in morda tudi drugod, bodisi pri narodnih slavnostih in veselicah, bodisi cerkvenih svečanostih, kakor mašah, procesijah itd. S tem bodo zginile za nas velike ovire in težave, katere smo imeli do sedaj zaradi tega, ker mnogokrat nismo mogli dobiti dostojne godbe, ali pa le s prevelikimi stroški.

Pri tem novem podvzetju pa imamo najprvo vsled tega veliko izdatkov, ker prihaja večina godcev iz oddaljenih krajev v Celje k vajam, in moramo iste primerno plačevati, tako da nas stanejo samo te vaje že sedaj od 60 do 70 gld. na mesec.

Skrbeti pa bomo morali tudi za dobre nove inštrumente in uniformo godcev, za kar bode zopet potreba mnogo stotakov. Poleg tega imamo že in bomo imeli še veliko drugih različnih ustanovnih in upravnih stroškov za sekerice, kapelnika itd.

Celjski Slovenci dajemo in bomo dajali za to godbo redne in stalne mesečne prispevke od 1 gld. do 5 gld.; mnogi pa razun tega še posebej lepe doneske za nove inštrumente.

Ker pa „Narodna čitalnica v Celju“, ter sploh celjski in bližnji Slovenci ne moremo sami z vsemi temi ogromnimi stroški vzdrževati godbe, katera nima za nas samo lokalnega pomena, temveč je splošne velike vrednosti za ves slovenski Štajar in morda tudi za rodoljube po drugih kronavinah, se obračamo na prečastite in požrtvovalne slovenske rojake, posebno pa na slovenske posojilnice z uljudno prošnjo, da ki blagovolijo oziroma blagovolile se zavezati in darovati za vzdrževanje te spodnještajerske slovenske godbe kake stalne mesečne ali letne doneske, in da bi nas tudi pri tem izdatno podpirali.

Kdor se pa za to godbo še posebno zanima in kojemu je na nje dobrem vspevanju ležeče, naj blagovoli darovati še posebej kako svoto za ustanovne stroške in nove inštrumente.

Posamezni rodoljubi naj nam pa blagovolijo pošiljati dotične doneske po poštinih nakaznicah, katere so prvokrat priložene

tem oklicu, in sicer v roke tačasnega blagajnika, g. Ivana Likarja, glavnega zastopnika banke „Slavije“ v Celju.

Mestna davkarija.

(Dalje.)

Na sklep, ki ga je v tem zmislu storil občinski svet, je odgovorilo tedanje c. kr. davčno ravnateljstvo dne 20. januarja 1855. l. z ukazom, da ima mestni magistrat takoj vse preskrbeti, da bode mogel pričeti s pobiranjem državnih davkov z dnem 1. maja 1855. l. in magistrat je z dopisom z dne 23. marca 1855. leta št. 1594 davčni deželni komisiji v Ljubljani naznanil, da so se vsled naročila občinskega sveta priprave že v toliko dogotovile, da bode možno pričeti s posvetovanjem glede pobiranja državnih davkov ob določenem roku.

Dne 19. ali 20. aprila 1855. l. je objavil uradni list to novo odredbo in magistrat je dne 1. maja 1855. leta v resnici pričel s pobiranjem davkov. Posel davkarja je opravljal takrat rajni mestni blagajnik Anton Knobloch, posel kontrolorja ekonom Anton Podkrajšek, druga davčna dela pa pisarniški praktikant Vinko Urbas. Bile so torej tri uradne moči, ki so poleg drugih opravil izvrševale vsa potrebna dela davčne stroke.

Predno pa je pričel magistrat s tem poslovanjem, so se med njim in c. kr. državnimi oblastvi glede vprašanja, v koliki meri je zavezana mestna občina sodelovati pri pobiranju in oddajanju državnih davkov, vršile obširne obravnave.

Državna oblastva so namreč pričetkom zahtevala, da mora magistrat poleg pobiranja in oddajanja drž. davkov tudi vsa druga s tem v zvezi stoječa dela opravljati in sicer ravno tako brezplačno. Zahtevalo se je od magistrata, da ima prevzeti zlasti vse agende tičočé se zemljiško-odveznih pristojbin evidence zemljiškega in bišnega katastra, skratka, zahtevalo se je od magistrata davčno poslovanje v istem obsegu, kakor pri vseh c. kr. davčnih uradih glede poslovanja z direktinimi davki.

Toda magistrat se je tej zahtevi uprl ter dne 27. aprila 1855. l. št. 2632 naravnost na c. kr. finančno ministrstvo vložil priziv, v katerem je dokazal, da je mestna občina obvezana brezplačno opravljati le one davčne posle, katere ji predpisuje občinski zakon, to je zgolj pobiranje in oddajanje neposrednih državnih davkov z dokladami vred za mesto Ljubljano, preko tega pa da nje nihče ne more siliti, nositi še večja bremena.

Kaj je odgovorilo na ta priziv finančno ministrstvo, ne vem. Vsekakor pa je moral imeti priziv ta vspeh, da so se zahteve omejile na zakonite določbe, kajti vsi davčni spisi in knjige kažejo, da se mestni magistrat kar nič ni pečal s poslovanjem, kakor se je še posebej od njega zahtevalo.

Gotovo je torej, da se je že začetkom uredilo davčno poslovanje pri magistratu le v okviru določeb v § 128 obč. zakona, to je pobiranje in oddajanje državnih davkov ter njih zaračunavanje v toliki meri, v koliki je bilo to radi evidence vplačil neobhдно potrebno. Da preko te meje ni šlo, dokaz temu je še dandanes obstoječa praksa, da za mestni magistrat sestavlja in polaga davčne letne račune tukajšnji c. kr. glavni davčni urad. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. novembra.

— Osebnosti. Okrožni zdravnik v Mozirju, gosp. dr. Anton Kaisersberger, je imenovan okrožnim zdravnikom v Krškem. — Višji stavbni svetnik v Karlovih varih, g. Ferdinand Klemenčič, je dobil častniški križec italijanskega kronskega reda, ministrski svetnik v poljedelskem ministrstvu, gosp. Ludovik Dimitz, pa neki japonski red.

— Župan Hribar — v zadregi. „Slovenec“ je v ponedeljek priobčil dnevno vest, v kateri je po stari navadi lagal, da je dr. Ivan Tavčar podpisal neko prošnjo društva hišnih posestnikov. Včeraj je to laž sicer preklkal, pa — zopet po svoji stari navadi — prikrilo, tako, da preklica ne opaziš takoj, če nisi slučajno tak farizejski lisjak, kakor so „Slovenčevi“ gospodje. Hišni

posestniki ljubljanski so se namreč pritožili proti načinu pribijanja novih hišnih tablic, ki se je v mnogih slučajih izvršilo v mraku in za hrbotom hišnih lastnikov. H ti pritožbi — ki pa ni politična — so bili upravičeni, ker v ti zadevi ni treba nikacega prikrivanja. Stvar se lahko vrši pri belem dnevu, o nji pa se ima hišni lastnik obvestiti, ker je vsekakor prvi gospodar v svoji hiši. „Slovenca“ bi pa opozarjali na njegov članek, kojega je pisal tiste dni, ko je bila njegova stranka za dvojezične ulične napise! Hinavstvo in družega nič!

— **Premestitev zatiškega sodišča.** Kakor se poroča z Dunaja, prijavlja današnja „Wiener Zeitung“ ministrsko naredbo, s katero se okrajno sodišče v Zatičini premesti v Višnjogoro. S tem je končan dolgotrajen boj, v katerem je klerikalna stranka na vse možne načine skušala oškoditi Višnjo goro in izposlovati, da se sodišče premesti v Št. Vid.

— **Dr. Mavring na lgu** hoče svoje skrpano konsumno društvo spraviti v ondotno mežnarijo, ki so jo farani zgradili v namen, da v nji stanujeta cerkovnik in organist. V ti mežnariji imelo bi konsumno društvo gorko in ceneno gnezdo. Sevč, cerkovniku pa ni šlo v glavo, da bi sedaj zapustil s svojimi otročiji staro svoje stanovanje. Ali upor mu ni ničesar koristil: človekoljub in kramar Mavring najel je celo tolpo delavcev, ki so pri mežnariji v desetih minutah sneli vsa okna, ter pustili cerkovnika in otročiče v mrazu. Kako že poje pesnik: Kje človekoljubja si videl oltarje?

— **Strokovni tečaji za krojače.** Trgovinsko ministrstvo je imenovalo gosp. M. Kunc v Ljubljani strokovnim učiteljem za krojaško obrt. G. Kunc bo od slučajja do slučajja prirejal strokovne tečaje. Prošnje za prireditev takih tečajev je vlagati pri trgovinskem ministrstvu.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek, dne 16. t. m. vprizori se na slovenskem odru po večletnem prestanku vlezanimiva igra, iz rusčine prevedena komedija v petih dejanjih, Gogljev „Revizor“. — Ta slavna ruska komedija se prišteva najboljšim proizvodom ruskega realizma. Snov „Revizorja“ je vzeta iz tačasnih razmer ter je živa, verna slika malomestne ruske družbe, jedka satira na pokvarjenost birokracije in podkupljivost uradništva. Prvič so igrali „Revizorja“ v Peterburgu l. 1836. Navzoči uradniki so bili silno ogorčeni, car Nikolaj pa se je od srca smejal. Komika v „Revizorju“ je nedosežna, dejanje jasno in jezik krasen, plastičen. Gotovo bode dosegel „Revizor“ pri nas zopet najlepši uspeh!

— **Slovensko gledališče.** Ker smo sinoči zopet čuli prekrasnega „Dalibora“ — in to v še lepšem, popolnejšem proizvajanju nego prvokrat — navedimo tu nekoliko odstavkov iz temeljite ocene strokovnjaka dr. H. Paumgartnerja, ki je pisal o Smetani in o njegovem „Daliboru“, ko je gostovala praška opera l. 1832 na Dunaju. Dr. H. Paumgartner piše: „Smetana, strastni občudovalec Wagnerjev, se je navzel njegovega duha in od njega prevzel, je podaril svetu nekaj svojega, izvirnega: svojo opero „Dalibor“. Smetanova godba ni posnetek Wagnerjevih mojstrskih del. Wagnerjev duh ji je bil oče, prekrasna Smetanova nadarjenost mati. Tako je zagledal „Dalibor“ kot samosvoje bitje luč sveta. „Dalibor“ je bilo prvo delo one nove dramatiške smeri, kateri je odslej Smetana v svojih operah ostal zvest... Smetanova dela, ki so dosegla na Dunaju tako veličanske uspehe, so poklicana, da bodo skupna last vsega civilizovanega sveta. Po pravici jih smemo sporejati najlepšim muzikališko-dramatiškim delom vseh narodov in časov... Najlepši del opere je prizor v ječi v drugem dejanju. Tu je našel Smetana najgloblje, najvplivnejše glasove. Tak muzikališki izraz more dahnuti svojem delu le resničen in velik mojster svoje umetnosti... Čisti orkestralni komadi so vseskozi krasni in zanimivi, tako viteški nastop kraljev, ali largo, ki nas vodi v mojstrsko slikanem razpoloženju iz početka drugega dejanja do prizora v ječi, in ki tako pomembno uvaja lepo in globoko zasnovano arijo, v kateri toži mehkosrčni ječar svoj žalostni poklic. A koliko krasot obsega še „Dalibor“, tega ne moremo povedati na tesnem prostoru...“ In tako mislimo tudi mi, da ne kaže analizovati Smetanove godbe z besedami, nego da

jo mora slušati uho in duša, ki si jo potem tolmači po svoje. Sladko in razkošno je tako uživanje zlasti takrat, če je „Dalibor“ tako lepo in okusno vprizorjen in izvajan, kot je to na našem odru. Na tako opero smo prav lahko ponosni in z mirno vestjo ji smemo izrekati vso pohvalo. V tem se strinja z nami gotovo tudi ono občinstvo, ki je tudi včeraj napolnilo gledališče in „Dalibora“ z navdušenjem sprejelo. O pevkah in pevcih smo obširneje pisali že po premieri ter smo pohvalili, kar je bilo vredno pohvale. Vendar moramo tudi danes povedati, da sta se v glavnih ulogah zopet odlikovala gosp. Carneri in g. Desari, v večjih in manjših pa gđc. Nošmi ter gg. Nolli, Pestkowski, Lebeda, ki je bil tudi lepše maskiran, in Polašek. Tudi zbor je pel lepo. Orkester je bil v zadnjem prizoru drugega dejanja parkrat nesiguren. Videli smo sinoči v jasni luči tudi Zdenkovega duha. G. režiser Nolli in kapelnik g. Benišek sta lahko zadovoljna s tako častnim uspehom sinočnega „Dalibora“, takisto g. nemaland profesor Hubad, ki je imel nemalo truda ob vseskozi umetniški izvršitvi „Dalibora“, in ki so mu v znak priznanja poklonili prijatelji slovenske opere laborovo liro s trakovi. A profesor Hubad ni vkljub burnemu ploskanju spričo svojo skromnosti prišel na oder, da bi mu mogla gospa Polakova izročiti zasluženo odlikovanje.

— **„Konec sveta“.** Sinoči je šlo več planincev na Šmarno goro, opazovat napovedane čudovite nebesne prikazni, o katerih so vremenski preroki in zvezdoglebci v zadnjem času toliko pisali. Planinci sicer niso pričakovali, da bodo s Šmarne gore gledali na „dolinice“, katerim bo neizprosni komet naredil „konec“, ali katerih prebivalce bo zvezda repatica s sveta pomedla, toda gojili so trdno upanje, da bodo, stoječ visoko nad ljubljansko meglo, mogli opazovati utrinjanje zvezd. Mislili so, da bodo s Šmarne gore videli vse, dočim drugo prebivalstvo v ravnini zaradi goste megle ne bode ničesar videlo. Toda njihov trud se jim je slabo izplačal. Čuvali in čakali so na utrinjanje od 10. ure zvečer do belega dne, ko je — po šesti uri — vshajalo sonce. In kaj so videli? Kacih 30 utrinjajočih se zvezd. Nebo je bilo čisto kakor ribje oko. Zvezd je bilo malo videti, mesec pa je svetil tako intenzivno, da je bilo na Šmarni gori popolnoma svetlo. Ljubljansko polje je pokrivala megla, takisto tudi gorenjskoravan. Segala je čez sedlo Šmarne gore in pokrivala ljubljanski Grad in Gorenji Rožnik. Nad meglo je bilo zelo mrzlo in tudi zmrzovalo je. Utrinjanje zvezd se je videlo mej 3. in 4. uro, a ni naredilo nič posebnega vtisa. Prekrasen pa je bil solnični vzhod. Tedaj so imeli planinci lep užitek, za katerega se imajo zahvaliti zvezdogledom in proroku Falbu. — Tudi v drugih krajih so opazovali utrinjanje. Na Cofišču pri Kranju so pri najčistejšem nebu od 5. do 6. ure opazili 31 utrinkov. Dva sta bila lepa, nekateri pa so bili komaj vidni. Utrinki so se videli na severo-zahodni strani. Od sv. Jošta se nam poroča, da so od tam od 5. ure 32 min. do 5. ure 40 min. videli nad Triglavom (severno-zapadno) precej velike zvezdne utrinke. Našteli so jih kacih deset. Z adnji, ki se je videl nad Rakitovcem, je bil mej vsemi najlepši.

— **Kuga v Trstu.** V smislu beneške konvencije iz leta 1897. je vlada razglasila, da Trsta ni smatrati okuženim, ker je od dneva, ko je mornar Barbaresso umrl, minilo že deset dni, ne da bi se bil primeril kak nov slučaj te grozne bolezni. Vlada je to razglasila na podlagi poročila profesorja Weixelbauma in bakteriologa dr. Ghona. Vest, da se je v Trstu primeril slučaj kuge, je seveda tudi inozemstvo vznemirila in grška vlada je nemudoma odredila najstodnevni kontumac za vse kar je tržaške provenience. Policijsko ravnateljstvo tržaško je posvetilo svojo pozornost tistim petim pasažirjem, ki so se vozili z ladjo, na kateri je služil umrl Barbaresso. Posrečilo se ji je izvedeti, kje se dotične osebe zdaj mude, in obvestila je ondotna oblastva, naj poskrbe, kar treba, za slučaj, da je katera teh oseb okužena.

— **Napredek zobozdravništva.** Zobozdravništvo postaja z vsakim dnem bolj potreben predmet za medicinske doktorje. Poprej so se delala zobovja izključno le z kavčukovo pločo, katera je pa vzela preveč

prostora v ustih. V novejšem času pa se zamore mnogo boljše zobovje narediti z zlato pločo, katera je trdnejša in manjša in nosi mnogo zob. Še večji uspeh pa imajo zlate krone, katere se pritrdi na korenino kočnikov, ako je kočena krona že odgnila. Tako zlato krono se zveže z majhno ozko spono z drugimi zdravimi zobmi, in na spono se lahko pritrdi več zob, kateri manjkajo vmes. Ta način zobovja se pa ni tako zelo še razširil, ker se je vendar le lahko kak umeten zob odlomil, če je bila spona preozka. Letos je neki zobozdravnik premagal tudi to zapreko in iznašel način, s katerim se pritrdi zob s platinom, stopljenim v kisikovem ognju na spono tako trdo, da se ne more na noben način zlomiti. Ker se na Kranjskem ne peča noben zobozdravnik s takimi deli, šel je naš rojak dr. R. Frlan, kateri se je učil v Gradcu in na Dunaju zobozdravništva in je bil mej počitnicami praktičen zdravnik v Škofjiloki, še za en tečaj v zobozdravniški zavod berlinskega vseučilišča, kjer je bil kot hospitant vsprejet, in se izobražuje izrečno samo v delu z zlatimi kronami in sponami. Prihodnje leto se naseli v Ljubljani.

— **Trgovsko in obrtno društvo za Goriško** je imelo v soboto ustanovni zbor. Namestništvo je namreč vrnilo pravila z rešitvijo, da se na podlagi njih društvo lahko ustanovi, a končno potrdilo izda še le tedaj, ko se pravoveljavna ustanovi. Na tem zboru je bil izvoljen odbor: Predsednik Dekleva Ivan, veletržec v Gorici; odborniki: Pečenko Anton veletržec in veleposestnik, Konjedic Rudolf, veletržec (tajnik); Jeretič Anton, trgovec in obrtnik (podpredsednik in denarničar); Jakil Andrej, tovarnar v Rupi; Kocijancič Fr. v Podgori in Kovač Ignacij ml. v Ajdovščini; Tance Ignacij na Nabrežini in Rožič Ivan v Sežani; Zega Mihael v Kanalu in Gabršček Oskar v Tolminu. Dalje se je sklenilo, da bo znašala letnina za ude v Gorici 6 gld., za one na deželi pa 3 gld.

— **Iz Opatije** se nam piše: Pri občnem zboru gasilnega društva v Opatiji dne 12. t. m. bil je soglasno izvoljen društvenim načelnikom gosp. Fran Doberlet.

— **Tat s citrami.** Pred dnevi je bil trgovcu Henriku Kendi na Mestnem trgu ukraden zabo, v katerem se je nahajalo razno blago, kakor krtače, čevlji, denarnice, karte, biči itd. Mestna policija je zvedela, da je v nedeljo neki fant v Tacnu prodajal tako blago, in da sta mu pomagala prodajati tudi dva fanta iz Ljubljane, katerima je dal za trud krtače in prazne denarnice. Slučaj je hotel, da je prišel policijski detektiv k tema fantoma poizvedovat ravno o času, ko je bil pri njima na obisku prodajalec krtač iz Tacna in tat Kendovega zaboja. Tat pa je bolj poznal detektiva, kakor pa detektiv tatu. Komaj se je detektiv prikazal na vratih, jo je tat že popihal s kuhinje in od tod na dvorišče in na ulico, pustivši v sobi svoj havelok, cekar s krtačami, s kartami in z denarnicami in citre. Detektiv je tekel za njim in ga ni mogel ujeti, ker je prehitro tekel. V haveloku se je dobil denar in knjižica, ki priča, da je tat Janez Pavlič iz Kosez pri Vodicih, kateri je znan kot tat in se je v poslednjem času klatil po Ljubljani in po Šiški.

— **Tatvina.** Včeraj dopoldne je neznan tat ukradel trgovskemu pomočniku g. Ludoviku V... u na Mestnem trgu št. 22 iz sobe temno-modro suknjo, katera je imela drap-barveno križasto podlago in žameten ovratnik.

— **Dem onstracije proti prof. Masaryku.** Iz Prage poročajo, da je hotelo več vseučiliščnikov demonstrirati proti prof. Masaryku radi znane brošure v zadevi umora v Polni. Masaryk pa ni prišel predavati. Vseučiliščniki so klicali „Fej“ in „Pereat“ ter zapustili dvorano. Okoli 50 teh antisemitskih razgrajcev je pridrla na dvorišče stanovanja prof. Masaryka, ter ondi kričalo in razsajalo. Masaryk je hotel skozi okno govoriti, a dijaki so mu to zabranili. Demonstrante je končno razgnala policija. Znano je, da Masaryk obsoja antisemitizem, ter da je pisal nedavno v dunajsko „die Zeit“ o čeških listih jako neugodno, ker begajo narod s „pravilnicami o ritualnem umoru“. Klerikalni antisemitizem, ki je skoraj docela izpodkopal češki liberalizem, je tudi v Pragi jako mogočen. Nò, Masaryk hodi vedno svoja pota.

* **Goethejev zadnji ideal.** Ulrika pl. Levetzow je umrla predvčerajšnjim v starosti 77 let. Goethe, ki je hodil v Karlove in Marijine vare, se je seznanil l. 1822. z družino Lewetzow, v kateri so bile tri hčere, Ulrika, Amalija in Berta. 18letna Ulrika je sivolasemu Goetheju prirastla na srce, da je zložil nanjo več krasnih pesmij. Ulrika je Goetheja visoko spoštovala, a ljubila ga ni. Vendar pa je bila pripravljena poročiti se z njim. Nò, Goethe je ni snubil, ker je bil že mož 70 let.

* **Konec romana.** Dne 8. t. m. so obesili na dvorišču jetnišnice v Bihaču kmeta Laza Kubeta iz Pecke. Kubet je živel dvajset let srečno in zadovoljno s svojo soprogo. Imel je z njo sedmero otrok. Tu se je naselila v vasi kmetica Sava Jovanič, in med njo ter Kubetom se je začelo prepovedano razmerje. Ker sta bila Andja Kubet in mož Save Jovanič združiti zaljubljenecv na poti, sta sklenila, da ju umorita. Najprej sta se lotila Kubetove žene. Hotela sta jo zastrupiti, toda naklep se jima je ponesrečil. Spočetka avgusta je šla Andja v gozd po drva. Njen mož pa je dejal, da gre v Otoke po žito. Andja se ni več vrnila, in ko so jo iskali, so jo našli v gozdu pod nekim drevesom s presekan roko. Njen mož sam je naznanil smrt svoje žene oblasti ter trdil, da je umrla vsled izkrvavljenja. Zdravniška preiskava pa je dognala, da je bila Andja najprej zadavljena, in da ji je morilec šele po smrti presekal roko. Zaprli so Kubeta, ki je po daljšem tajanju priznal, da je umoril svojo ženo, potem pa šel v Otoke po žito, da bi odvrnil od sebe vsak sum. Sodišče je obsodilo morilca na smrt na vislicah, sokrivko Savo Jovanič pa na 5letno ječo.

* **Strašen človek.** 27. oktobra so v vasi Hrvčani pri Kotor-Varošu zaprli kmeta Ibra Šišića. Obdolžen je, da je zastrupil lastno sestro in zadavil njeno novorojeno dete. Šišić je živel s sestro v prepovedanem razmerju.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 15. novembra. Vsi listi se bavijo z včerajšnjim zopetnim sklepom kontrolne komisije za državne dolgove in priznavajo, da je postal vsled tega sklepa položaj vlade skrajno neugoden. „Neue Freie Presse“ pravi, da je vsled tega sklepa in vsled sprejetja včerajšnjega predloga Jaworskega nastala nova kriza in grozi z novo obstrukcijo nemških strank.

Dunaj 15. novembra. Danes ob 11. uri dopoldne se je sešla kvotna deputacija. Navzočnih je bilo le deset členov. Schönborn je naznanil, kar je pisal ogrski kvotni deputaciji, da je namreč 33% ogrska kvota nesprejemljiva, da pa hoče pododsek priti v Pešto se novič pogajati. Sklenilo se je, da se odpelje cela deputacija jutri ob 2. uri popoldne s posebnim vlakom v Pešto.

Dunaj 15. novembra. Clary in Kniazolucki sta se odpeljala v Pešto, kjer so že Goluchowski, Krieghammer in Welsersheimb. V Pešti se bo vršil skupen kronski svet, ki določi termin, kdaj se snideta delegaciji, potem bo Clary poročal cesarju o položaju.

Dunaj 15. novembra. Delegaciji se snideta najbrž šele 29. ali 30. novembra. Vlada bo prisiljena predložiti budgetni provizorij, vsled česar bodeta delegaciji morali nadaljevati zasedanje po novem letu.

Dunaj 15. novembra. Izvrševalni odbor desnice je imel danes opoldne sejo, katere so se udeležili tudi vsi desnici pripadajoči člani kvotne deputacije in odseka za utesnitev § 14. Seja je trajala več ur.

London 15. novembra. Cenzura na brzojavnih uradih je taka, da se z bojišča nič zanesljivega ne izve. Reuterjev biró, ki služi vladi, razglašja, da bombardirajo Buri neprestano Kimberley, Mafeking in Ladysmith, ne da bi povzročili kako škodo. Dalje poroča, da je došlo 12 ladij, ki so pripeljale 15.000 mož v Kaplandijo, da sta bila v Ladysmithu ustreljena dva Bura-vohuna, in da je bilo v Pietermaritzburgu aretovanih mnogč meščanov, ki so na sumu, da vohunijo za Bure.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu boleha-
jočim ljudem priporočati je porabo pristnega „Moll-
ovega Seidlitz-praška“, ki je preskušeno domače
zdravilo in upliva na želodec krepilno ter pospe-
šilno na prebavljenje in sicer z rastočim uspehom.
Škatljica 1 gld. Po poštami povzetki razpošilja to
zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr.
dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekar-
nah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov pre-
parat, zaznamovan z varnostno znamko in s pod-
pisom. — Direktna pošiljatev ne pod 2 škatljici.
5 (59-15)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 27.

Dr. pr. 965.

V četrtek, dne 16. novembra 1899.

Revizor.

Komedija v petih dejanjih. Ruski spisal Nikolaj
Vasiljevič Gogol. Preložil Ivan Vesel. Režiser
g. Rudolf Inemann.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec ob 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v soboto, dne 18. novembra:
„Dalibor“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 11. novembra: Marija Težak, izkuhar-
jeva hči, 2 mes., Sv. Jakoba trg št. 6, življenska
slabost.

V deželni bolnici:

Dne 9. novembra: Pavel Troha, delavec, 70
let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Nov.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
14.	9. zvečer	745-0	1-8	sl. svzhod	megla	mm
15.	7. zjutraj	745-3	1-2	sl. jzohod	megla	mm
	2. popol.	742-7	2-3	brezvetr.	megla	mm

Srednja večerajšnja temperatura 2-3°, nor-
male: 3-9°.

Dunajska borza

dne 14. novembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	85	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	gld.	55	kr.
Avstrijska zlatna renta	117	gld.	—	—
Avstrijska krona renta 4%	99	gld.	80	kr.
Ogerska zlatna renta 4%	116	gld.	70	kr.
Ogerska krona renta 4%	95	gld.	50	kr.
Avstro-ogerske bančne delnice	904	gld.	—	—
Kreditne delnice	368	gld.	50	kr.
London vista	120	gld.	67 1/2	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	gld.	—	—
20 mark	11	gld.	78	kr.
20 frankov	9	gld.	58 1/2	kr.
Italijanski bankovci	44	gld.	90	kr.
C. kr. cekini	5	gld.	69	kr.

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5-10 gld.

Plesalna izobraževalna šola.

Gospodske ulice št. 3, II. nadstropje (uhod na desni).

Letošnji poučevalni tečaji za dečke in dekleta od 8-14 leta so se začeli

v ponedeljek 6. novembra 1899. 1.

od 5 do 6 ure popoldne. (Za odrasle početnike od 7. do 9. ure zvečer.)

Specialni tečaji za častnike, uradnike, doktorje in profesorje 2krat na teden.

Dijaki se poučujejo v posebnih oddelkih.

Zasobni pouk in pouk posameznim družbam.

Plesalne vaje s klavirjem za bolj izvežbane.

Učence se sprejema in poučuje vsak dan.

Pravočasne prijave se želijo, da se more razdeliti ure.

Izobraževalna plesalna umetnost je v vsakem oziru jako koristna pri odgoji mladine in vpliva
blagodejno na organsko življensko delovanje. Poleg tega se združuje družabni ples z gotovimi slav-
nostnimi čutki duha, vzbuja in pomnožuje čut fine dostojnosti in tako potrebne harmonije ter
izdatno povspesuje požlahtnovanje človeka.

Plesalna umetnost odstranjuje hiranje, bolehanje, slabo držanje telesa, na znotranje zvijanje
nog, splošno slabotnost, bledico, melanholijo in marsikatero druge bolehnost. Prežene
malosrčnost, plašljivost in indolenco. Provroči zavestno ravno držanje telesa, lepo kretanje, prijetno
svežost unanosti in zato je izobraževalna plesalna umetnost okrepčevalno sredstvo prijetno proti-
sredstvo ter je tudi v higienskem oziru neprecenljive važnosti posebno za dekleta. Gojitev plesa naj
bode z duševnim naporom v pravi meri.

Friderik Viljem Lang

profesor koreografije, plesalni umetnik in učitelj
vesoljne estetične plesalne umetnosti.

Učilnica: Gospodske ulice št. 3, II. nadstropje. Govoriti: se more od 11-12 ure
popoldne in od 1-2 ure popoldne.

Solidna trgovina.

P. n.

Slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi
priporočata za jesensko in zimsko sezono

Češnik & Milavec

Ljubljana

Špitalske (Lingarjeve) ulice

svojo popolnoma novo zalogo trgovino najlepših
novosti in veliko izber za ženske in moške obleke.

Vzorci se razpošiljajo sastonj po pošti.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Zahvala.

Povodom smrti dragega strica, od-
nosno starega strica, gospoda

Matija Bilfana

mi je dolžnost, zahvaliti v svojem in v
ime svojih sorodnikov najiskrenejše vse,
ki so nam za časa boleznij in smrti iz-
kazali svoje sočutje, potem vse darova-
telje mnogih krasnih vencev in vse one,
ki so spremlili dragega pokojnika k več-
nemu počitku.

Primskovo pri Kranju, dne
13. novembra 1899.

(2061)

Marija Boštar.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m.
zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu
ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m.
dopolodne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m.
popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine
vare, Hub, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko,
Dunaj via Amstetten. — **Priga v Novo mesto**
in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj,
ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6 uri 55 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.
Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via
Amstetten, Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plzinja, Budejevic,
Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dolo-
poldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plzinja, Budejevic,
Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja,
Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste.
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z
Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Ko-
čevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
— **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v Kamnik. Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž.
kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11.
uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (1206)

Izurjena

(2053-2)

šivilja in učenke

se takoj sprejmejo.

Stari trg šte. 2, II. nadstropje.

Slovenske pesmi

valček za citre.

Cena 60 kr. Dobi se pri (2042-2)

M. Horn-u

Radovljica — Sorenjoko.

Marija Pičman

v Ljubljani, Stari trg št. 30

priporoča se

(2063)

za likanje

(peglanje)

raznovrstnega perila od
gospodov in dam.

Delo izborno in točno.
Cene zmjerne.

Varst. znamka: Sidro.

LINIMENT CAPSICI COMP.

iz Richter-jeve lekarne v Pragi

priznane izborne, bolečine tolažeče
mazilo: po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobiva
v vseh lekarnah. Zahtevati naj se blagoviti to

splošno priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo var-
stveno znamko „Sidro“ iz Richter-jeve le-
karne in sprejme naj se iz opreznosti
le take steklenice kot pristne, ki
imajo to varst. znamko.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elizabete cesta 5. (2006-3)

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor
tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5 %.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688-19)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Izkušeno dobre kvalitete

blaga za moške obleke

razpošilja

oddelek za sukno

(1789-14)

tvrdke

Kastner & Öhler, Gradec.

Špecialiteta: Štajerski loden.

Vzorci se razpošiljajo brez stroškov.

Stalne cene.

Znatno nižane cene!

Naslednja blaga prodajajo se po globoko nižanih cenah

v trgovini modnega blaga

Karol Recknagel

Mestni trg št. 24

trakovi, čipke, volnen in svilen baržun, pliš, svilen blago,
pozamentrije, kožuovina, mufi iz kožuovine, boe, pernat
kolijeji, modrci, rokovice iz blaga, svile ali usnja, pletenine,
nogovice, juponi, moško in žensko perilo, deške in športne
kapice, pasovi, cvetice, peresa.

Klobuki za gospé in otroke itd.

(2062-1)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.